

บทที่ 6

การศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร
โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเปรียบเทียบในบทนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย 3 ตัวแปรที่
คิดว่าจะมีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของบิดา โดยนำเอาตัวแปรคือ อายุ และการศึกษามา
เป็นตัวควบคุม เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยนั้น ๆ ว่าเมื่อนำเอาปัจจัยดังกล่าว
มาควบคุมแล้ว ความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่
ประการใด

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร
การย้ายถิ่นและระดับการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์โดยนำเอา ระดับการศึกษาของบิดามาศึกษาร่วม
ด้วยนั้น เนื่องจากเห็นว่าระดับการศึกษาของผู้ย้ายถิ่นที่น่าจะเข้ามาจับพบาทเพราะ
ลักษณะโดยทั่วไปของผู้ย้ายถิ่นจะมี ระดับการศึกษาสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นในเขตเดิม แต่ต่าง
กว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นในเขตที่เป็นจุดหมายปลายทาง อัตราการย้ายถิ่นมักจะสูงขึ้นตามระดับ
การศึกษาของผู้ย้ายถิ่น¹ ดังนั้นจึงได้นำเอา ระดับการศึกษาของบิดามาพิจารณาร่วมกับ
การย้ายถิ่นและความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร (ตารางที่ 18) พบว่าความมุ่ง
หวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรไม่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือบิดาที่ย้ายถิ่นและ

¹ สุชาติ ประดิษฐ์รัฐสินธุ์, "การย้ายถิ่นและการขยายความเป็นเมือง"
ในหนังสืออุเทศประชากรศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล, ผู้รวบรวม. (กรุงเทพมหานคร.
มงคลการพิมพ์, 2519), หน้า 669.

ไม่ย้ายถิ่นในเขตเมืองจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาและสูงขึ้นไปมากที่สุด รองลงมาคือต้องการให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถ แต่บิดาที่อาศัยในเขตชนบทจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษามากที่สุด และมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับมัธยมศึกษา รองลงมา กล่าวคือ บิดาที่ไม่มีการศึกษาและไม่ เคยย้ายถิ่นในเขตเมืองจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 46.2 ส่วนบิดาในเขตชนบทมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 14.6 แต่มุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 70.7 ส่วนบิดาที่มีการศึกษาระดับประถม 4 ขึ้นไปและไม่เคยย้ายถิ่นในเขตเมือง มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 58.6 มุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถ ร้อยละ 29.3 ส่วนบิดาในเขตชนบทจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 32.9 และมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 55.7 และบิดาที่มีการศึกษาระดับประถม 4 ขึ้นไป และย้ายถิ่น 3 ครั้งขึ้นไป ก็มีความมุ่งหวังในเขตเมืองและเขตชนบทเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของบิดาในแต่เขตมาประกอบด้วย พบว่าบิดาในเขตเมืองที่มีระดับการศึกษาสูงและไม่เคยย้ายถิ่นจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับมัธยมศึกษาและสูงขึ้นไปมากกว่าบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาและไม่เคยย้ายถิ่น ผู้ที่ไม่มีการศึกษา มุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 46.2 บิดาที่มีการศึกษาชั้นประถม 4 ขึ้นไปมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 58.6 ส่วนบิดาที่ไม่มีการศึกษา และเคยย้ายถิ่น 1 ครั้ง จะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 30.9 ในขณะที่บิดาที่มีการศึกษาชั้นประถม 4 ขึ้นไป และเคยย้ายถิ่น 1 ครั้งจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาในอัตราที่สูงกว่าคือ ร้อยละ 51.4 ส่วนบิดาที่เคยย้ายถิ่น 2 ครั้งและ 3 ครั้งขึ้นไปไม่สามารถศึกษาได้จะมีความมุ่งหวังที่จะให้บุตรเรียนระดับไหน เพราะมีจำนวนข้อมูลน้อยมาก แต่ที่น่าสังเกตคือ บิดาที่มีการศึกษาระดับประถม 4 ขึ้นไป และมีการย้ายถิ่น 2 และ 3 ครั้ง ต่างมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 48.5 และ 54.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามการย้ายถิ่นและการศึกษาของบิดา

การย้ายถิ่นและ ระดับการศึกษา	เขตเมือง				ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา- วิชาชีพ	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ		
<u>ไม่ได้รับการศึกษา</u>						
ไม่เคยย้ายถิ่น	*ก	46.2	*ก	*ก	*ก	12.7 (13)
ย้าย 1 ครั้ง	*ก	30.9	29.1	30.9	*ก	53.9 (55)
ย้าย 2 ครั้ง	*ก	*ก	41.7	*ก	0	11.8 (12)
ย้าย 3 ครั้งขึ้นไป	*ก	22.7	31.8	27.3	*ก	21.6 (22)
รวม	7.8 (8)	30.4 (31)	29.4 (30)	27.5 (28)	4.9 (5)	100 (102)
<u>ประณปีที่ 1-3</u>						
ไม่เคยย้ายถิ่น	0	*ก	*ก	*ก	*ก	24.0 (16)
ย้าย 1 ครั้ง	0	*ก	*ก	*ก	0	36.0 (9)
ย้าย 2 ครั้ง	0	*ก	0	*ก	0	8.0 (2)
ย้าย 3 ครั้งขึ้นไป	*ก	*ก	*ก	*ก	0	32.0 (8)
รวม	8.0 (2)	36.0 (9)	28.0 (7)	24.0 (6)	4.0 (1)	100.0 (25)
<u>ประณปีที่ 4 ขึ้นไป</u>						
ไม่เคยย้ายถิ่น	*ก	58.6	29.3	8.1	0	26.4 (99)
ย้าย 1 ครั้ง	6.3	51.4	25.2	13.5	*ก	29.6 (111)
ย้าย 2 ครั้ง	12.1	48.5	28.8	9.1	*ก	17.6 (66)
ย้าย 3 ครั้งขึ้นไป	*ก	54.5	32.3	10.1	1.6	26.4 (99)
รวม	5.6 (21)	53.6 (201)	28.8 (108)	10.4 (39)	1.6 (6)	100.0 (375)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 18 อัตราส่วนร้อยละของความมั่งคั่งของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามการย้ายถิ่นและการศึกษาของบิดา (ต่อ)

การย้ายถิ่นและ ระดับการศึกษา	เขตชนบท				ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา- ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ		
<u>ไม่ได้รับการศึกษา</u>						
ไม่เคยย้ายถิ่น	70.7	14.6	*ก	*ก	*ก	53.2 (41)
ย้าย 1 ครั้ง	92.0	*ก	0	0	0	32.5 (25)
ย้าย 2 ครั้ง	*ก	*ก	0	0	0	9.1 (7)
ย้าย 3 ครั้งขึ้นไป	0	*ก	0	*ก	*ก	5.2 (4)
รวม	71.4 (55)	15.6 (12)	2.6 (2)	7.8 (6)	2.6 (2)	100.0 (77)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 1-3</u>						
ไม่เคยย้ายถิ่น	77.8	14.8	*ก	*ก	0	50.9 (27)
ย้าย 1 ครั้ง	75.0	*ก	0	0	0	30.2 (16)
ย้าย 2 ครั้ง	*ก	*ก	0	0	0	9.4 (5)
ย้าย 3 ครั้งขึ้นไป	*ก	*ก	0	0	0	9.4 (5)
รวม	47.2 (40)	20.8 (11)	1.9 (1)	1.9 (1)	0	100.0 (53)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป</u>						
ไม่เคยย้ายถิ่น	55.7	32.9	8.9	*ก	*ก	40.5 (79)
ย้าย 1 ครั้ง	52.8	33.3	11.1	*ก	0	36.9 (72)
ย้าย 2 ครั้ง	50.0	21.9	*ก	*ก	*ก	16.4 (32)
ย้าย 3 ครั้งขึ้นไป	41.7	41.7	*ก	*ก	0	6.2 (12)
รวม	52.8 (103)	31.8 (62)	9.7 (19)	4.1 (8)	1.5 (3)	100.0 (195)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

ในเขตชนบทที่ปรากฏผลเช่นเดียวกับในเขตเมือง กล่าวคือ อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาที่ต้องการให้บุตรเรียนระดับมัธยมศึกษาจะเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษาของบิดา บิดาที่ไม่มีการศึกษาและไม่เคยย้ายถิ่นจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับมัธยมศึกษาและสูงขึ้นไปร้อยละ 14.6 ขณะที่บิดาที่มีการศึกษาระดับประถม 4 ขึ้นไป และไม่เคยย้ายถิ่นจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับนี้ร้อยละ 32.9 แต่ในเขตชนบทบิดาส่วนใหญ่จะให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาซึ่งพบว่า บิดาที่ไม่เคยย้ายถิ่นและไม่มีการศึกษา และบิดาที่จบการศึกษาชั้น ประถม 1 - 3 และบิดาที่จบชั้นประถม 4 ขึ้นไป จะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาร้อยละ 70.4, 77.8 และ 55.7 ตามลำดับ ส่วนบิดาที่ย้ายถิ่น 1 ครั้งและไม่มีการศึกษา และกลุ่มที่มีการศึกษา ประถม 1 - 3 และกลุ่มที่มีการศึกษา ประถม 4 ขึ้นไป มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาร้อยละ 92.0, 75.0 และ 52.8 สำหรับบิดาในกลุ่มที่ย้ายถิ่น 2 ครั้งและ 3 ครั้ง ไม่สามารถศึกษาได้ว่าจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับไหน เพราะจำนวนข้อมูลมีน้อยมาก และเป็นที่น่าสนใจว่าบิดาที่มีการศึกษาประถม 4 ขึ้นไป และย้ายถิ่น 2 ครั้ง มุ่งหวังให้บุตรศึกษาระดับประถมศึกษามากกว่าการศึกษาระดับอื่น ถือเป็นอัตราส่วนร้อยละ 50.0 ส่วนบิดาที่ย้ายถิ่น 3 ครั้ง ไม่สามารถศึกษาได้ เพราะมีจำนวนข้อมูลน้อยมาก

เมื่อนำเอา ระดับการศึกษาและการย้ายถิ่นของบิดามาศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งระหว่างระดับการศึกษา การย้ายถิ่น และความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร เพราะพบว่าบิดาที่มีการศึกษาสูงทั้งที่ย้ายถิ่นและไม่ย้ายถิ่นต่างก็มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ เพราะบิดาที่มีการศึกษาสูงจะมองเห็นความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ยิ่งมีการศึกษาสูงขึ้นยิ่งมีโอกาสในการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้นบิดาจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับสูง ทั้งนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกันทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท กล่าวคือบิดาที่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นอย่างเดียวกันและมีการศึกษาสูงขึ้นจะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสูงขึ้นด้วย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร อาชีพและการศึกษาของบิดา

การศึกษาหาความสัมพันธ์โดยนำเอาระดับการศึกษามาพิจารณาพร้อมกับอาชีพของบิดา (ตารางที่ 19) ปรากฏว่าสำหรับบิดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่สามารถทำการศึกษา เปรียบเทียบดูความแตกต่างในเรื่องความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรของบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาและได้รับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเขตเมืองและเขตชนบทได้ เพราะจำนวนข้อมูลมีอยู่น้อยมาก จึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ส่วนบิดาที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป พบผลความแตกต่างระหว่างบิดาในเขตเมืองและเขตชนบทเช่นเดียวกันกับที่ได้ศึกษามาแล้ว กล่าวคือในเขตเมือง บิดาที่มีอาชีพข้าราชการ และมีระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 58.9, 32.7 ที่มีความต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษาจนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาและเท่าที่สามารถตามลำดับ ในขณะที่อัตราส่วนของบิดา ที่มีอาชีพข้าราชการและมีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป แต่อาศัยอยู่ในเขตชนบทจำนวนร้อยละ 72.7 มีความมุ่งหวังให้บุตรของตนเรียนจนสำเร็จชั้นมัธยม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน น่าจะมีผลทำให้แนวความคิดเรื่องการศึกษาของบุตรแตกต่างกันออกไปด้วย

สำหรับบิดาที่อาศัยในเขตเมืองที่มีอาชีพค้าขาย และมีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปจำนวนร้อยละ 46.6 ร้อยละ 32.9 และร้อยละ 9.6 ที่ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ตามความสามารถของบุตรและระดับประถมศึกษา ในขณะที่อัตราส่วนของบิดาที่มีอาชีพค้าขาย ช่าง และบริการและมีการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทจำนวนร้อยละ 63.2 ที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ส่วนบิดาที่อาศัยในเขตเมืองที่มีอาชีพเกษตรกรรม และมีการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 66.7 ที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ในขณะที่

ตารางที่ 19 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามอาชีพและการศึกษาของบิดา

อาชีพและการศึกษา	เขตเมือง					รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	
<u>ไม่มีการศึกษา</u>						
ข้าราชการ	0	*ก	*ก	*ก	0	4.9 (5)
ค้าขาย	*ก	30.4	35.7	26.8	*ก	54.9 (36)
เกษตรกรรม	0	*ก	*ก	*ก	*ก	6.9 (7)
ช่างและบริการ	17.2	34.4	17.2	24.1	*ก	28.4 (29)
อื่น ๆ	*ก	*ก	*ก	*ก	0	4.9 (5)
รวม	7.8 (8)	30.3 (31)	29.4 (30)	27.5 (28)	4.9 (5)	(100) (102)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 1-3</u>						
ข้าราชการ	0	0	0	0	0	0
ค้าขาย	*ก	*ก	*ก	*ก	0	28.0 (7)
เกษตรกรรม	0	*ก	*ก	*ก	*ก	16.0 (4)
ช่างและบริการ	*ก	35.6	35.7	*ก	0	56.0 (14)
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0
รวม	8.0 (2)	36.0 (9)	28.0 (7)	24.0 (6)	4.0 (1)	100.0 (25)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป</u>						
ข้าราชการ	0	58.9	32.7	5.6	*ก	28.2 (107)
ค้าขาย	8.2	46.6	32.9	9.6	*ก	19.3 (73)
เกษตรกรรม	*ก	66.7	*ก	*ก	0	4.7 (18)
ช่างและบริการ	7.6	49.4	26.2	15.1	*ก	45.4 (172)
อื่น ๆ	*ก	66.7	*ก	0	0	2.4 (9)
รวม	5.5 (21)	52.8 (200)	28.8 (109)	10.8 (41)	2.1 (8)	(100) (379)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 19 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามอาชีพและการศึกษาของบิดา (ต่อ)

อาชีพและการศึกษา	เขตชนบท					รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	
<u>ไม่มีการศึกษา</u>						
ข้าราชการ	0	66.7	33.3	0	0	4.0 (3)
ค้าขาย	*ก	*ก	0	0	*ก	4.0 (3)
เกษตรกรรม	77.6	10.5	*ก	9.0	*ก	89.3 (67)
ช่างและบริการ	0	*ก	0	0	0	2.7 (2)
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0
รวม	70.6 (53)	16.0 (12)	2.7 (2)	8.0 (6)	2.7 (2)	100.0 (75)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 1-3</u>						
ข้าราชการ	0	*ก	0	0	0	1.9 (1)
ค้าขาย	0	*ก	0	0	0	3.8 (2)
เกษตรกรรม	80.0	16.0	*ก	*ก	0	94.3 (50)
ช่างและบริการ	0	0	0	0	0	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0
รวม	75.5 (40)	20.8 (11)	1.9 (1)	1.9 (1)	0	100.0 (53)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป</u>						
ข้าราชการ	*ก	72.7	*ก	*ก	0	10.5 (22)
ค้าขาย	*ก	63.2	*ก	*ก	0	9.1 (19)
เกษตรกรรม	60.0	26.2	8.1	3.8	*ก	76.5 (160)
ช่างและบริการ	*ก	*ก	*ก	0	0	2.9 (6)
อื่น ๆ	0	*ก	0	0	0	1.0 (2)
รวม	48.3 (101)	35.9 (75)	9.6 (20)	4.8 (10)	1.4 (3)	100.0 (209)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

ที่บิดาที่มีคุณลักษณะแบบเดียวกัน แต่อาศัยอยู่ในเขตชนบท จำนวนร้อยละ 26.3 ที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป และร้อยละ 8.1 ร้อยละ 60.0 ที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนตามความสามารถ และประณการศึกษา

ส่วนบิดาที่ประกอบอาชีพช่างและบริกรในเขตเมืองและมีการศึกษาตั้งแต่ ประถมปีที่ 4 ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 49.4 ร้อยละ 26.2 และร้อยละ 15.1 ที่ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เท่าที่บุตรจะสามารถ และระดับประถมศึกษาตามลำดับ สำหรับในเขตชนบทมีจำนวนข้อมูลน้อยมากไม่สามารถเปรียบเทียบได้

และเมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาแต่ละเขต จะพบลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในเขตเมืองอัตราส่วนร้อยละของความต้องการของบิดาที่จะให้บุตรศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปจะสูงขึ้นตามระดับการศึกษาของบิดา บิดาที่มีอาชีพค้าขาย และไม่ได้รับการศึกษา ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 30.4 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.6 ในกลุ่มบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมปีที่ 4 ขึ้นไป สำหรับบิดาที่ต้องการให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถ มีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่มบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาและมีการศึกษาประถมปีที่ 4 ขึ้นไปเล็กน้อยคือ ร้อยละ 35.7 และ 32.9 ตามลำดับ ส่วนบิดาที่มีอาชีพรับราชการและทำเกษตรกรรมไม่สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรได้ เพราะในกลุ่มบิดาที่ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาประถมปีที่ 1 ถึงชั้นประถมปีที่ 3 มีข้อมูลน้อยมากไม่สามารถศึกษาได้ แต่สามารถทำการศึกษาได้เฉพาะบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมปีที่ 4 ขึ้นไป และประกอบอาชีพข้าราชการ ซึ่งพบว่ร้อยละ 58.9 ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา และร้อยละ 32.7 ต้องการให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถ สำหรับบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมปีที่ 4 ขึ้นไป และประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 66.7 ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาและไม่มีบิดาที่ต้องการให้บุตรเรียนในระดับอื่น

สำหรับในเขตชนบทพบว่า บิดาที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทที่ไม่มีระดับการศึกษาสูงและ

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปสูงขึ้นตามระดับการศึกษาของบิดา กลุ่มบิดาที่ไม่มีการศึกษาต้องการให้บุตรเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 10.5 บิดาที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และบิดาที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 16.0 และ 26.2 ตามลำดับ ขณะเดียวกันก็พบว่าบิดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทุกระดับการศึกษาจะต้องการให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษามากที่สุด คือร้อยละ 77.6 ในกลุ่มบิดาที่ไม่มีการศึกษา ร้อยละ 80.0 ในกลุ่มบิดาที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และร้อยละ 60.0 ในกลุ่มบิดาที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป

ส่วนบิดาที่ประกอบอาชีพข้าราชการ และอาชีพค้าขาย ช่างและบริการนั้น ไม่สามารถศึกษาได้มีความต้องการให้บุตรเรียนในระดับใด เพราะมีจำนวนข้อมูลน้อยมาก แต่ที่น่าสนใจก็คือ บิดาที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป และประกอบอาชีพข้าราชการและอาชีพค้าขาย ต่างต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปมากกว่าการศึกษาระดับอื่น คือ ร้อยละ 72.7 และ 63.2 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าเมื่อนำเอา ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามาศึกษาจะพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และความมุ่งหวังในการศึกษาของบุตร เพราะพบว่าบิดาที่มีการศึกษาสูงในทุกกลุ่มอาชีพต่างก็มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเช่นเดียวกับตน เพื่อที่บุตรจะได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและอายุ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ (ตารางที่ 20) พบว่าบิดาในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี ในเขตเมืองทุกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ จะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปในอัตราส่วนที่สูงกว่าบิดาในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป เช่น บิดา

ที่มีฐานะยากจนที่มีระดับความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเป็นร้อยละ 41.5 และ 37.5 ในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไปตามลำดับ บิดาที่ฐานะปานกลางมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับนี้ร้อยละ 48.9 และ 40.0 ในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป สำหรับบิดาที่มีฐานะร่ำรวยจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับนี้ร้อยละ 52.9 และ 36.6 ในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี และ 50 ปีขึ้นไปตามลำดับ แต่บิดาในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถมากกว่าบิดากลุ่มอายุ 30 - 49 ปี คือ บิดาที่มีฐานะปานกลางร้อยละ 36.0 และ 24.5 ตามลำดับ และบิดาฐานะร่ำรวยเป็นร้อยละ 43.9 และ 32.5 ตามลำดับ

และที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ บิดาที่มีฐานะร่ำรวยในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป ในเขตเมืองจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปในอัตราส่วนที่ต่ำกว่าบิดาที่มีฐานะปานกลางและยากจนในกลุ่มอายุเดียวกัน ขณะเดียวกันจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถมากกว่าบิดาในกลุ่มฐานะอื่น ๆ ในกลุ่มอายุเดียวกันและกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะบิดาในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป แม้จะเป็นผู้สูงอายุก็ตามก็อาจมองเห็นการณ์ไกล จึงเปิดโอกาสให้บุตรได้เรียนตามความสามารถ ซึ่งเขาสามารถที่จะส่งเสียให้เรียนได้เป็นอย่างดี และอีกประการหนึ่งบิดาที่มีฐานะร่ำรวยนั้น อาจจะเป็นผู้มีอาชีพทางธุรกิจ ซึ่งอาจจะเห็นว่าบุตรไม่จำเป็นต้องเรียนสูงก็สามารถทำธุรกิจของตนได้

สำหรับในเขตชนบทพบว่าบิดาทุกกลุ่มอายุยังคงมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา และบิดาในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปีจะมีความมุ่งหวังในอัตราส่วนที่สูงกว่าบิดากลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป คือบิดาที่ฐานะยากจนจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาาร้อยละ 71.4 ในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปีและร้อยละ 69.7 ในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป บิดาที่มีฐานะร่ำรวยก็มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับนี้ร้อยละ 44.5 ในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี และร้อยละ 36.4 ในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบิดาในเขตชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและบิดากลุ่มอายุ 30 - 49 ปีกำลังอยู่ในวัยทำงาน บิดาเหล่านี้จึง

ตารางที่ 20 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรจำแนกตามฐานะ เศรษฐกิจและอายุของบิดา

ฐานะทางเศรษฐกิจ และอายุ	เขตเมือง					รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	
<u>15 - 29</u>						
ยากจน	*ก	*ก	0	0	0	57.1 (8)
ปานกลาง	0	*ก	0	0	0	7.1 (1)
ร่ำรวย	0	*ก	*ก	0	0	35.7 (5)
รวม	7.1 (1)	50.0 (7)	14.3 (2)	21.4 (3)	7.1 (1)	100.0 (4)
<u>30 - 49</u>						
ยากจน	12.0	41.5	26.1	19.0	*ก	33.0 (142)
ปานกลาง	6.4	48.9	24.5	16.0	*ก	21.9 (94)
ร่ำรวย	*ก	52.6	32.5	11.3	*ก	45.1 (194)
รวม	6.3 (27)	48.1 (207)	28.6 (123)	14.9 (64)	2.1 (9)	100.0 (430)
<u>50 ปีขึ้นไป</u>						
ยากจน	*ก	37.5	*ก	*ก	*ก	26.7 (24)
ปานกลาง	*ก	40.0	36.0	20.0	0	27.8 (25)
ร่ำรวย	*ก	36.6	43.9	14.6	0	45.6 (41)
รวม	6.7 (6)	37.8 (34)	34.4 (31)	16.7 (15)	4.4 (4)	100.0 (90)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 20 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามฐานะเศรษฐกิจและอายุของบิดา (ต่อ)

ฐานะทางเศรษฐกิจ และอายุ	เขตชนบท					รวม
	ประณ ศึกษา	มัธยม ศึกษา ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	
<u>15 - 29</u>						
ยากจน	๙๓	0	0	0	๙๓	50.0 (3)
ปานกลาง	0	0	0	0	0	0
ร่ำรวย	๙๓	0	0	0	0	50.0 (3)
รวม	83.3 (5)	0	0	0	16.7 (1)	100.0 (6)
<u>30 - 49</u>						
ยากจน	71.4	19.0	6.0	๙๓	0	32.7 (84)
ปานกลาง	68.5	22.2	๙๓	๙๓	๙๓	21.0 (54)
ร่ำรวย	44.5	42.0	8.4	5.0	0	46.3 (119)
รวม	58.4 (150)	30.4 (78)	7.0 (18)	3.9 (10)	0.4 (1)	100.0 (257)
<u>50 ปีขึ้นไป</u>						
ยากจน	69.7	24.2	0	๙๓	๙๓	43.4 (33)
ปานกลาง	70.0	๙๓	๙๓	0	0	13.2 (10)
ร่ำรวย	36.4	24.2	๙๓	21.2	๙๓	43.4 (33)
รวม	55.3 (42)	23.7 (18)	6.6 (5)	10.5 (8)	3.9 (3)	100.0 (76)

๙๓ = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

เห็นว่าบุตรควรเรียนในระดับประถมศึกษามากกว่าบิดาในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปที่มีประสบการณ์มากกว่าและประกอบกับการขาดแคลนสถานศึกษาในเขตชนบทด้วย

ข้อนำส่งเกิดประการหนึ่งพบว่าบิดาที่ฐานะร่ำรวยในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษามากกว่าบิดากลุ่มฐานะอื่น อาจเป็นไปได้ว่าบิดากลุ่มนี้มีได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งอาชีพอื่นจะต้องอาศัยความรู้สูงกว่าและทำให้มีความคิดที่ก้าวหน้ากว่า หรืออาจเป็นควยบิดาเหล่านี้เห็นว่าตนมีฐานะร่ำรวยแล้ว ควรที่จะให้บุตรได้เรียนสูง ๆ เพื่อจะได้ไม่เหน้อยเหมือนตนในอดีต ส่วนที่นาที่มีอยู่นั้นย่อมสามารถจ้างคนอื่นทำแทนได้

ข้อนำส่งเกิดอีกประการหนึ่งคือ บิดาในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปที่มีฐานะร่ำรวยจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาน้อยที่สุด แต่ตอบว่าอื่น ๆ (ขึ้นกับฐานะการเงิน) ร้อยละ 21.2 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะบิดาเหล่านี้แม้จะมีฐานะดี แต่เมื่อมีอายุมาก ทำให้เกิดความไม่แน่ใจว่าจะส่งเสียให้บุตรได้เรียนสูงแค่ไหนในขณะที่ตนมีชีวิตอยู่ และบิดาที่อายุมากอาจต้องการเก็บเงินไว้ใช้ในยามชรา

จะเห็นได้ว่าอายุได้เข้ามามีบทบาทกับความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท โดยบิดาที่อายุน้อยจะมีความมุ่งหวังในระดับสูงกว่าบิดาสูงอายุ ทั้งนี้ เพราะบิดาอายุน้อยส่วนใหญ่จะยังอยู่ในวัยทำงานซึ่งต้องมีการแข่งขันกันตลอดเวลา และจะต้องมีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ทำให้บิดาอายุน้อยมีความกระตือรือร้นและเห็นความสำคัญของการศึกษามากกว่าบิดาที่สูงอายุซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดความเบื่อหน่ายและเฉื่อยชาในการทำงานแล้ว และพบว่าบิดาในเขตเมืองไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มอายุใดและฐานะทางเศรษฐกิจระดับไหนก็ตาม จะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับที่สูงกว่าบิดาในเขตชนบท

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร
ฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาของบิดา

การศึกษาคั้งนี้ได้นำเอา ระดับการศึกษาของบิดามาพิจารณาร่วมกับฐานะทางเศรษฐกิจ (จากตารางที่ 21) ในเรื่องความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พบว่า บิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาและบิดาที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ทุกกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจนั้น บิดาในเขตเมืองจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปมากที่สุด และมุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถเป็นอันดับรองลงมา มีบิดาจำนวนน้อยมากที่ต้องการให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ขณะที่บิดาในเขตชนบทจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาศึกษามากที่สุด และมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป และเท่าที่สามารถ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะบิดาในเขตเมืองได้มองเห็นจากประสบการณ์ของตนเองว่า การมีการศึกษาน้อยหรือไม่มีการศึกษานั้นมีความยากลำบากในการทำงาน และประกอบอาชีพ ถ้าจะอยู่ในสังคมเมืองที่มีการแข่งขันกันตลอดเวลา ทำให้บิดาพวกนี้ ตั้งความหวังให้บุตรได้มีการศึกษาสูงกว่าตน ส่วนบิดาในเขตชนบทนั้นบิดาอาจเห็นว่าการศึกษาในชนบทก็ไม่ช่วยอะไรมากนัก เพราะอาชีพส่วนใหญ่ก็คือการทำเกษตรกรรม ซึ่งไม่ต่ออาศัยความรู้ก็สามารถทำได้เช่นบรรพบุรุษทำมา และจากสภาพแวดล้อมที่เห็นอยู่เสมอ ๆ ทำให้เขาอยากมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมเท่านั้น

สำหรับบิดาที่มีการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปนั้นพบว่าบิดาในเขตเมืองจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาและเท่าที่สามารถในอัตราที่สูงกว่าบิดาในเขตชนบท กล่าวคือ บิดาในเขตเมืองที่มีฐานะยากจนจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 46.0 มุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถ ร้อยละ 24.8 และมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 10.2 ในขณะที่บิดาที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท จะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 30.8 และมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.5 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบิดาที่มีการศึกษาแม้จะมีฐานะยากจนก็ตาม แต่ก็ยังเห็นความสำคัญของการศึกษาซึ่งจะช่วยให้บุตรของเขาสามารถเลื่อนฐานะได้ แต่ขณะเดียวกันบิดาที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองนั้น ระดับความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรจะสูงกว่าบิดาที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท เพราะในเขตเมืองมีการแข่งขันกันตลอด

ตารางที่ 21 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษา

ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษา	เขตเมือง					รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	
<u>ไม่มีการศึกษา</u>						
ยากจน	24.0	28.0	*ก	24.0	*ก	100 (25)
ปานกลาง	*ก	33.3	30.0	33.3	0	100 (30)
ร่ำรวย	*ก	31.3	37.5	25.0	*ก	100 (48)
รวม	7.8 (8)	31.1 (32)	29.1 (30)	27.2 (28)	4.9 (5)	100 (103)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 1-3</u>						
ยากจน	*ก	*ก	*ก	*ก	*ก	100 (11)
ปานกลาง	*ก	*ก	*ก	*ก	0	100 (7)
ร่ำรวย	0	*ก	*ก	*ก	0	100 (7)
รวม	8.3 (2)	37.5 (9)	29.2 (7)	25.0 (6)	4.2 (1)	100 (24)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป</u>						
ยากจน	10.2	46.0	24.8	17.5	*ก	100 (137)
ปานกลาง	6.5	54.5	24.7	9.1	*ก	100 (77)
ร่ำรวย	*ก	58.1	33.5	6.0	*ก	100 (167)
รวม	5.5 (21)	53.0 (202)	28.6 (109)	10.8 (41)	2.1 (8)	100 (381)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 21 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษา (ต่อ)

ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษา	เขตชนบท					รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	
<u>ไม่มีการศึกษา</u>						
ยากจน	78.9	*ก	*ก	*ก	*ก	100 (38)
ปานกลาง	71.4	*ก	0	0	0	100 (7)
ร่ำรวย	64.5	16.1	*ก	*ก	*ก	100 (31)
รวม	72.4 (55)	14.5 (11)	2.6 (2)	7.9 (6)	2.6 (2)	100 (76)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 1-3</u>						
ยากจน	100.0	0	0	0	0	100 (17)
ปานกลาง	47.1	*ก	*ก	0	0	100 (13)
ร่ำรวย	65.2	30.4	0	*ก	0	100 (23)
รวม	75.5 (40)	20.8 (11)	1.9 (1)	1.9 (1)	0 0	100 (53)
<u>ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป</u>						
ยากจน	58.5	30.8	*ก	*ก	*ก	100 (65)
ปานกลาง	72.1	18.6	*ก	0	*ก	100 (43)
ร่ำรวย	33.0	46.0	13.0	7.0	*ก	100 (100)
รวม	49.0 (102)	35.6 (74)	9.6 (20)	4.3 (9)	1.4 (3)	100 (208)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

เวลา การเลื่อนฐานะของบุตรจะทำได้ยาก ถ้าไม่มีการศึกษาหรือการศึกษาต่ำกว่าคนอื่น ๆ แต่ในเขตชนบทการแข่งขันทางอาชีพมีอยู่น้อย คนที่มีความรู้จะมีโอกาสมากกว่าคนอื่น

สำหรับบิดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาขึ้นไปแต่มีฐานะปานกลางที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง จะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 54.5 มุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถร้อยละ 24.7 และมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 6.5 เท่านั้น ส่วนบิดาในระดับการศึกษาและระดับฐานะทางเศรษฐกิจเดียวกันแต่อาศัยในเขตชนบทจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 18.6 แต่มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 72.1 และมีเพียงส่วนน้อยที่ต้องการให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบิดาที่มีฐานะปานกลางอาจไม่แน่ใจว่าจะสามารถให้การศึกษาแก่บุตรได้พอเพียง เพราะการศึกษาจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าตนเองจะมีการศึกษาและเห็นความสำคัญของการศึกษา แต่คนที่ฐานะปานกลางแต่อาศัยอยู่ในเขตเมืองนั้นจำเป็นต้องให้การศึกษาแก่บุตรตามค่านิยมของคนในเขตเมืองที่นิยมให้บุตรเรียนสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้

ส่วนบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปและมีฐานะร่ำรวยที่อาศัยในเขตเมืองจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 58.1 มุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถร้อยละ 33.5 และมีจำนวนน้อยมากที่ต้องการให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ขณะที่บิดาในเขตชนบท จะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 46.0 มุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถร้อยละ 13.0 และมุ่งหวังให้บุตรเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 33.0 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบิดามีการศึกษาสูงทำให้เห็นความสำคัญของการศึกษาประกอบกับมีฐานะที่พอจะส่งเสียให้บุตรได้เรียนในระดับสูงเพื่อจะได้มีโอกาสในการทำงานที่ดีโดยเฉพาะในสังคมเมืองที่มีการแข่งขันกันมาก แต่ในเขตชนบทนั้นการแข่งขันในการทำงานมีน้อยกว่าในเขตเมืองมาก ดังนั้นระดับความมุ่งหวังของบิดาในเขตชนบทจึงไม่สูงเท่ากับบิดาในเขตเมือง

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านการศึกษาของบิดารวมกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในแต่ละเขตที่อยู่อาศัย พบว่าบิดาที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองทุกระดับฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ได้รับการศึกษาจะมีความต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปในอัตราส่วนที่ต่ำกว่าบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป คือบิดาที่ฐานะยากจนที่ไม่ได้รับการศึกษาร้อยละ 28.0 ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ส่วนบิดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปร้อยละ 46.0 ต้องการให้บุตรเรียนในระดับเดียวกันนี้ บิดาที่มีฐานะปานกลางก็ต้องการให้บุตรเรียนระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเช่นกันคือ ร้อยละ 33.3 และร้อยละ 54.5 ในกลุ่มบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาและบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ส่วนบิดาที่มีฐานะร่ำรวยจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัศึกษาร้อยละ 31.3 และ 58.1 ในกลุ่มบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาและบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป และขณะเดียวกันพบว่าบิดาที่ไม่มีการศึกษาต้องการให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถมากกว่าบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป คือบิดาที่มีฐานะปานกลางและไม่ได้รับการศึกษาต้องการให้บุตรเรียนในระดับเท่าที่สามารถร้อยละ 30.0 ส่วนบิดาที่ฐานะปานกลางและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปต้องการให้บุตรเรียนในระดับนี้ร้อยละ 24.7 สำหรับบิดาที่ฐานะร่ำรวยแต่ไม่ได้รับการศึกษาต้องการให้บุตรเรียนในระดับเท่าที่สามารถร้อยละ 37.5 ขณะที่บิดาที่ฐานะร่ำรวยและมีการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปต้องการให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถร้อยละ 33.5 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาอาจไม่แน่ใจในความสามารถของบุตรว่าจะเรียนได้ในระดับไหน หรืออาจจะไม่สนใจบุตรเท่าที่ควร ปล่อยให้ขึ้นกับความสามารถของบุตร เพราะบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาจะไม่รู้ถึงระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่บุตรของตนเรียนอยู่ก็ได้

สำหรับในเขตชนบท พบว่าบิดาที่มีฐานะร่ำรวยและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปจะมีความต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาในอัตราส่วนที่สูงกว่าบิดาในระดับการศึกษาอื่น คือ บิดาที่มีฐานะร่ำรวยและจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปจะต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 46.0 ขณะที่บิดาที่ไม่ได้รับการศึกษาและ

การศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ร้อยละ 16.1 และ 30.4 ตามลำดับต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป และพบว่าบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษาในอัตราส่วนที่ต่ำกว่าบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษา และมีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 กล่าวคือ บิดาที่ฐานะยากจนและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปร้อยละ 58.5 ต้องการให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ในขณะที่บิดาที่ฐานะยากจนและไม่ได้รับการศึกษากับบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ร้อยละ 78.9 และ 100.0 ต้องการให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา สำหรับบิดาที่ฐานะปานกลางที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ร้อยละ 72.1 ต้องการให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา และบิดาฐานะปานกลางที่ไม่ได้รับการศึกษาและมีการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ร้อยละ 71.4 และ 47.1 ตามลำดับ มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา และบิดาฐานะร่ำรวยที่ต้องการให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษานั้น ร้อยละ 33.0 ของบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ร้อยละ 64.5 ของบิดาที่ไม่มีการศึกษา และร้อยละ 65.2 ของบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

จะเห็นได้ว่า ความมุ่งหวังของบิดาในเรื่องการศึกษาของบุตร ฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาของบิดา มีความสัมพันธ์กัน คือ ความมุ่งหวังของบิดาจะแปรผันตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจสูงขึ้นความมุ่งหวังของบิดาก็สูงขึ้นด้วย และความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรของบิดาทุกระดับฐานะทางเศรษฐกิจจะสูงขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้นด้วย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรระดับการศึกษา และอายุของบิดา

เมื่อนำเอาอายุของบิดาเข้ามาพิจารณาร่วมกับระดับการศึกษาของบิดา (ตารางที่ 22) พบว่า ความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรทั้งเขตเมืองและเขตชนบทเกือบไม่แตกต่างกันไปจากเดิม โดยเฉพาะในเขตเมือง บิดาที่มีการศึกษาและไม่มีการศึกษา

การศึกษาทุกกลุ่มอายุ ต่างมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาและสูงขึ้นไปมากที่สุด มุ่งหวังให้บุตรเรียนเท่าที่สามารถรองลงมา มีเพียงส่วนน้อยที่มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มอายุ พบว่าบิดาในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี ที่มีการศึกษาประถมปีที่ 4 - 6 และประถมปีที่ 7 ขึ้นไป มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เป็นอัตราส่วนที่สูงกว่าบิดาในกลุ่มอายุอื่น ๆ กล่าวคือ บิดาที่มีการศึกษาระดับประถมปีที่ 4 - 6 และประถมปีที่ 7 ขึ้นไปในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี มุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 50.3 และ 59.9 ตามลำดับ ส่วนบิดาที่มีการศึกษาระดับเดียวกันนี้ในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป ต้องการให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 41.7 และ 42.9 ตามลำดับ สำหรับบิดาทั้ง 2 กลุ่มอายุนี้ที่ไม่มีการศึกษา มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปในอัตราส่วนร้อยละที่แตกต่างกัน คือ ร้อยละ 31.3 และ 31.4 ในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะบิดาที่มีอายุ 30 - 49 ปี ยังอยู่ในวัยทำงานซึ่งต้องมีการแข่งขันในหน้าที่การงานอยู่เสมอ ทำให้ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ความคิดของเขาจึงก้าวหน้ากว่าบิดาในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป

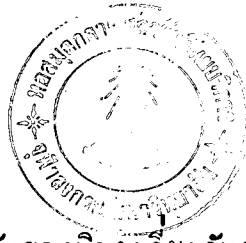
ส่วนในเขตชนบท บิดาที่ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมปีที่ 1 - 3 ทุกกลุ่มอายุมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับประถมศึกษา ส่วนบิดาที่มีการศึกษาตั้งแต่ประถมปีที่ 4 ขึ้นไปจะมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษา เมื่อดูในแต่ละกลุ่มอายุ พบว่าบิดาในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปที่มีการศึกษาระดับประถมปีที่ 4 - 6 มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 44.4 ในขณะที่บิดาในกลุ่มอายุ 30 - 49 ปี ที่มีการศึกษาระดับนี้มีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเพียงร้อยละ 29.8 อาจจะเป็นเพราะจำนวนตัวอย่างน้อย จึงทำให้ผลที่ได้มาผิดพลาด และไม่สามารถวิเคราะห์ผลได้

โดยสรุปแล้วจะเห็นว่าการศึกษาของบิดาได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรทั้งเขตเมืองและเขตชนบท และเมื่อนำเอาอายุของบิดา

ตารางที่ 22 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามการศึกษาและอายุของบิดา

การศึกษา และ อายุ	เขตเมือง				ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษ- ษาขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ		
<u>15 - 29</u>						
ไม่มีการศึกษา	0	0	*ก	0	0	7.1 (1)
ประถมศึกษาปีที่ 1-3	0	0	0	0	0	0
ประถมศึกษาปีที่ 4-6	*ก	*ก	*ก	*ก	0	42.9 (6)
ประถมศึกษาปีที่ 7 ขึ้นไป	0	*ก	0	*ก	*ก	50.0 (7)
รวม	7.1 (1)	50.0 (7)	14.3 (2)	21.4 (3)	7.1 (1)	100.0 (14)
<u>30 - 49</u>						
ไม่มีการศึกษา	*ก	31.3	26.9	31.3	*ก	16.2 (67)
ประถมศึกษาปีที่ 1-3	*ก	30.4	30.4	26.1	*ก	5.6 (23)
ประถมศึกษาปีที่ 4-6	9.4	50.3	23.2	15.5	*ก	43.8 (181)
ประถมศึกษาปีที่ 7 ขึ้นไป	*ก	59.9	33.8	4.2	*ก	34.4 (142)
รวม	5.8 (24)	49.3 (204)	27.8 (115)	14.8 (61)	2.2 (9)	100.0 (413)
<u>50 ปีขึ้นไป</u>						
ไม่มีการศึกษา	*ก	31.4	31.4	20.0	*ก	42.7 (35)
ประถมศึกษาปีที่ 1-3	0	*ก	0	0	0	2.4 (2)
ประถมศึกษาปีที่ 4-6	*ก	41.7	37.5	*ก	*ก	29.3 (24)
ประถมศึกษาปีที่ 7 ขึ้นไป	0	42.9	42.9	*ก	0	25.6 (21)
รวม	7.3 (6)	39.0 (32)	35.4 (29)	13.4 (11)	4.9 (4)	100.0 (82)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 22 อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามการศึกษาและอายุของบิดา (ต่อ)

การศึกษา และ อายุ	เขตชนบท					รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ขึ้นไป	เท่าที่ สามารถ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	
<u>15 - 29</u>						
ไม่มีการศึกษา	0	0	0	0	0	0
ประถมศึกษา 1-3	*ก	0	0	0	0	33.3 (2)
ประถมศึกษา 4-6	*ก	0	0	0	*ก	66.7 (4)
ประถมศึกษา 7 ขึ้นไป	0	0	0	0	0	0
รวม	83.3 (5)	0	0	0	16.7 (1)	100.0 (6)
<u>30 - 49</u>						
ไม่มีการศึกษา	72.2	16.7	*ก	*ก	0	13.8 (36)
ประถมศึกษา 1-3	82.1	17.9	0	0	0	15.0 (39)
ประถมศึกษา 4-6	57.1	29.8	9.3	3.1	*ก	61.9 (161)
ประถมศึกษา 7 ขึ้นไป	*ก	79.2	*ก	*ก	0	9.2 (24)
รวม	58.1 (151)	30.8 (80)	6.9 (18)	3.8 (10)	0.4 (1)	100.0 (260)
<u>50 ปีขึ้นไป</u>						
ไม่มีการศึกษา	70.7	14.6	*ก	*ก	*ก	54.7 (41)
ประถมศึกษา 1-3	50.0	*ก	*ก	*ก	0	16.0 (12)
ประถมศึกษา 4-6	33.3	44.4	*ก	*ก	*ก	24.0 (18)
ประถมศึกษา 7 ขึ้นไป	*ก	0	*ก	*ก	0	5.3 (4)
รวม	56.0 (42)	24.0 (18)	6.7 (5)	9.3 (7)	4.0 (3)	100.0 (75)

*ก = ตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

เขามาพิจารณาควบคุมไปกับการศึกษาของเขาแล้ว ปรากฏว่าความมุ่งหวังของนิกา
เปลี่ยนแปลงไป แสดงว่าอายุของนิกาได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการ
ศึกษาของบุตรควย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย